

**РОЛЬ ОСВІТИ У СТАНОВЛЕННІ
ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА
ТА ПОВОЄННОМУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

Тульчинська С.О.

*доктор економічних наук, професор,
завідувачка кафедри економіки і підприємництва
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна*

Сучасні глобалізаційні виклики розвитку суспільних відносин доводять необхідність розвитку економічних систем у постіндустріальному напрямі. На сьогоднішній день найбільш конкурентоспроможні держави мають спрямування економік на інноваційність, інформаційність, знання, креативність тощо. Саме за рахунок інтелектуально-креативного підходу можна досягти підвищення ефективності економічної діяльності, отримати конкурентні переваги та зайняти лідируючі позиції на ринку.

Сучасні умови соціально-економічного розвитку, що зумовлені воєнними діями на території України внаслідок вторгнення Російської Федерації, вимагають все більшого приділення уваги питанням, що пов'язані із постіндустріальним спрямуванням економічного розвитку країни. Це вимагає реалізації інноваційної політики країни у напрямі:

- нарощення та підтримки інтелектуального капіталу;
- забезпечення балансу інтересів різних економічних суб'єктів для отримання максимального результату від знань та інновацій для соціально-економічного розвитку країни;
- інтеграції соціальних, наукових, освітніх, екологічних, економічних та інших інтересів суспільства, чому сприятиме інноваційна політика та державний вплив на генерацію знань, формування інтелектуального потенціалу та впровадження інновацій;
- формування та застосування мотиваційних чинників щодо залучення інвестування у інноваційну сферу, у тому числі за рахунок впровадження механізму державно-приватного партнерства;
- застосування мотиваційних чинників для суб'єктів економіки у напрямі підвищення ефективності використання ресурсів, екологічності виробництва, впровадження інноваційних технологій, виробництва інноваційної продукції та послуг;

- стимулювання за рахунок механізму оподаткування підприємств, у тому числі, релокованих у напрямі їх інтеграції у індустріальні та екоіндустріальні парки;

- розвитку інноваційної інфраструктури шляхом створення сучасних регіональних інноваційних центрів, інжинірингових центрів та центрів підтримки стартап-проектів тощо.

Але, необхідно зазначити, що окрім здійснення виваженої інноваційної державної політики у напрямі забезпечення інноваційності економічного розвитку важливим є забезпечення формування та нарощення інтелектуального потенціалу країни. Оскільки неможливо забезпечити повосенний розвиток країни без відповідного інтелектуального розвитку, розвитку людини як носія загальних та специфічних знань, навичок та креативності. У цьому ключову роль відіграє система освіти, що дає можливість забезпечити випереджувальний розвиток людини та зростання інтелектуального, культурного, креативного та інших потенціалів країни. Освіта виступає найважливішою сферою інвестування у формування і розвиток інтелектуального потенціалу, який створює підґрунтя для постіндустріального суспільного розвитку.

Освіта стоїть у витоків знань, що накопичуються, генеруються та застосовуються суспільством. Значення освіти полягає у:

- розвитку ділових навичок, креативного мислення, підприємництва та інноваційності, що відбивається на продуктивності праці;

- забезпеченні підвищення рівня кваліфікації працівників відповідно до поточних потреб ринку праці;

- зростанні інтелектуального потенціалу та інтелектуального капіталу;

- сприянні забезпеченню екологічної безпеки, оскільки забезпечує визнання факту загроз та дає можливість підвищити ефективність використання ресурсів за рахунок нових знань та обмежити застосування вичерпних ресурсів;

- визначенні та доведенні до особистості необхідності та можливості задоволення постійно зростаючих потреб без шкоди для навколишнього середовища за рахунок наявних ресурсів;

- сприянні розвитку винахідництва, раціоналізаторства;

- формуванні поглядів людей щодо власної поведінки та дій інших суб'єктів економіки, що сприяє досягненню цілей сталого розвитку, поєднуючи соціальну, економічну та екологічну спрямованість розвитку;

- координації суспільного розвитку, оскільки забезпечує формування суспільної свідомості, підвищення рівня соціального взаєморозуміння та взаємодії;

- розкритті творчого, креативного потенціалу особистості, що виступає чинником соціально-економічного розвитку тощо.

Викладене доводить, що освіта виступає базисом переходу до постіндустріального напрямку суспільного розвитку, є рушієм інноваційного спрямування за рахунок нарощення інтелектуального потенціалу країни.

Отже, освіта у кінцевому рахунку дає можливість забезпечити сталий розвиток країни за рахунок інноваційного спрямування суспільного розвитку, що є особливо важливим для повоєнного відновлення економіки України.